Ч. 197. (368). Львів, Пятниця, дня 11. серпня 1916. Рік II.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

Ціна примірника 6 сот. На провінції 8 сот. В занятих територіях 4 коп.

політична, економічно-суспільна й літературна ґазета.

Виходить що дня рано кромі понеділка.

Умови передплати у Львові:

На рік	18·— К.
" пів року	9·— "
" чверть року	5·— "
" місяць	1·80 "

В краю і державі:

На рік	24·— К.
" пів року	12·— "
" чверть року	6·— "
" місяць	2·40 "

За границею:

В Німеччині	28 мар.
В Америці	8 дол.
В инших державах	40 фр.

Рекламації вільні від почтової оплати. Рукописи приймає ся лиш оплачені, а звертає ся тільки важнійші і застережені. — „Українське Слово“ продають всі бюра по цілім краю.

Адреса редакції, адміністрації й експедиції: ЛЬВІВ, ул. Руська 3.

Ціна оголошень:

За оголошеня числимо за одношпальтову стрічку або її місце 40 сот. Надіслане 1 К. за стрічку, а в оповістках 60 сот., в редакційній части 1 К. Повідомленя про вінчаня, заручини [illegible] 1·50 К. за стрічку, найменше 4 К. Дрібні оголошеня за слово 6 сот., найменше 60 сот. Слова товстим або розстріленим друком числимо подвійно. Сталі оголошеня за окремою умовою. — За зміну адреса плати [illegible] 40 сот.

Очищене Ґорицького примістка.

Звідомлене австро-угорського ґенерального штабу з дня 8. с. м. донесло про опорожнене австро-угорськими військами примістка ґорицького. Є се укріпленя по правім березі ріки Сочі, які боронили доступу до міста Ґориції та переправи в тім місці через ріку. Само місто Ґориція лежить по лівій стороні ріки. Позиції австро-угорських військ, що тягнулись по правій стороні ріки, містились на склонах гори, звернених в сторону Італійців; по тій причині стоячі там війська були безнастанно виставлені на найтяжше острілюване зі сторони ворога.

В склад примістка окрім згаданих становиськ коло Ґориції входять також становиська коло Певни і Ослявії, около якої відбувались чотири послідні криваві борби над Сочею та височини Сан Міхеле і Монте Сабатіно.

Головний удар Італійців був звернений передовсім на властивий ґорицький примісток, який боронив доступу до міста. Австро-угорські війська уступили з него та розмістились на становисках по східній стороні ріки. Рівночасно з атаками на примісток, відбувались сильні італійські наступи на височини Сан Міхеле та Сан Сабатіно. Само посідане примістка не представляє великої користи. Покинені австро-угорськими військами становиська по правім березі ріки будуть все непокоєні та виставлені на окрилюване від сторони обох згаданих височин, які находять ся дальше в австро-угорських руках.

Успіх італійських військ отже зовсім невеликий; він заспокоїв лиш в части стремлення Італійців, які від 15 місяців звернули були на сей примісток свої завзяті наступи, щоб осягнути тут частинне здійснене своїх національно-ірредентистичних плянів — зайняте Ґориції. Та з огляду на те, що згадані обі височини будуть все загрожувати Італійцям з боків при їх евентуальних дальших атаках в сторону на схід від міста, здобуте самого ґорицького примістка представляє лиш мале військове значінє.

Справа війни і мира в Угорськім соймі.

БУДАПЕШТ. (Ткб). Палата послів угорського сойму розпочала нині на ново працю. Перед дневним порядком ґр. М. Каролі застеріг ся проти погляду, розповсюдненому деякими орґанами заграничними, начеб був приклонником мира за всяку ціну і по сій причині сторонником осібного мира з Росією та начеб се було одною з причин розладу в сторонництві независимости. Його сторонництво бажає, щоб війна видала успішний вислід; по сій причині треба творити тривалий мир на демократичній основі. Дальше опрокидував бесідник твердженє, начеб розлом в сторонництві спричинила румунська небезпека. Він заявив, що без згляду на становиско Румунії, цілий світ повинен прийняти до відома, що на случай заатакованя Угорщини Румунією, доки хоть один Мадяр живе, всякий атак бувби віпертий з найбільшою рішучостю. В семигородських горах атакуючі стрінуть ся не з людьми, але з тиграми (Оплески).

Також ґр. Апонії заявив, що бажає тривалого мира, який дав би найбільшу запоруку дальшого державного істнованя Угорщини, та щоб той мир був забезпечений всіми средствами власти. Се є можливе лиш в дорозі поглубленя та скріпленя союза держав, до якого досі Угорщина належала, а який ніколи не мав зачіпних цілий, а був оборонним союзом. По сій причині бесідник уважає як запоруку будучого безпеченства Угорщини скріплене дотеперішних союзів, розуміє ся без вкороченя власної державної удільности. (Гучні оплески).

Президент міністрів ґр. Тіса зазначив, що розлом сторонництва независимости вияснювано за границею стороннично та що в румунській публичній опінії і в почвірному порозумінню викликав він певне враженє. Ґр. Тіса прилучує ся до заяви ґр. Каролія, що як довго живе Мадяр, мадярський народ ставить до послідної хвилі чоло всяким замахам, зверненим проти його цілости. Ми не спричинили війни — говорив ґр. Тіса — однак будемо її вести дальше, щоб боронити нашої цілости. Прецінь і нині ще явно заповідає ся розбір монархії, а передусім Угорщини. Хотять поділитись кривавими кусниками нашого тіла. Доки річи так стоять, не вільно в тій палаті говорити про мир, тільки про борбу, бо лиш побіда запевнить можність тривалого мира. Нашим обовязком є боротись дальше з напруженем усіх сил аж до побіди. (Гучні оплески; оклики Еліен!)

Ґустав Фрайтаґ.

(В столітні роковини уродин).

13. липня с. р. минуло 100 років з дня уродин мужа, що в німецькій літературі відограв таку визначну ролю, як драматурґ, критик, повістяр, автор історично-культурних романів. Се

РОДА-РОДА.

Чоловік, що був між козаками.

(За дозволом автора переклав Іван Калинович.)

(Кінець).

Український перебув цілий місяць між російськими офіцирами і вірно зображає їх самих, їх житє, їх товариську поведінку, яка ріжнить ся чимало від того, що ми про них думаємо. Український був сильно здивований московським влучним стеженем за ворожими рухами. Вони — з бюрократичною докладностю випитували свої стежі про противника, а їх помічене точно записували, реєстрували, ведучи окремо записки про кожню дорогу, будинок, про всі зміни на поли бою, про занедбані комунікаційні гостинці, замічаючи від себе, якими способами вдало-б ся направити їх. Впрочім шпіонажа, яка в часі мира була широко розповсюджена у нас, влекшувала їм їх завданє і дозволяла їм на протязі війни поправити всякі похибки, евентуально їх доповняти. Не менш характеристичним є слова ґенерала Павлова, який раз сказав: „Австрійці покарали мужика за те, що показав нам дорогу. Що за глупота! Ми красше знаємо їх дороги, навіть могли-б самим хлопам їх показувати. Коло Турбача в пантирському пасі (на північ від Ясенвці-Шиготу) стоїть від двох поколінь тартак серед ліса; від нього веде доріжка в глибину гущавини. Заліс цілком заховане перед світом а згадана дорога поринає у лісній прогалині, десь губить ся серед темної гущавини ліса. Про отсю самітну сторону знали тілки найстарші мужики, а забута доріженька не була зазначена ні на одній мапі. Якже-ж появили ся козаки в Турбачи — надійшли як раз отсею таємною доріженькою“...

Зі салдатами поводили ся російські офіцири дуже часто по дружньому; вони говорили до них їх мовою, ба й самі рекрутували ся по більшій части з їх рядів, зі салдатів. Було між ними також чимало ново-запасних офіцирів, які справді захоплювали ся сучасною війною.

Хоть багато було в російській армії спроневірень, то однак у так численній масі, як російське військо гинуть навіть отсі густі крадіжи, не спричинивши великих шкід. Також не богацько потерпіла від сих дефравдацій салдатська пожива.

Ґенерала Павлова описує наш однорічний-інжинер, як ростом малого, присадковатого чоловіка, із синьо-голубими прошибаючими очима, з товстими бровами та по анґлійськи стриженими вусами. В цілій його постаті та мові володіє супокій, душевна рівновага. Ґенерал зодягає ся в простий салдатський мундур, виглядає однак чепурно та охайно. Одним словом він божищем своїх козаків.

Як звичайно добрі полководці, був він рівночасно добрим та гострим командантом. Коли прийшло до оружньої розправи спішив ґенерал на передне становище. „При моїх козаках, на позиції“ — каже він — „почуваю ся найліпше, бо знаю, що маю від салдатів жадати. Я тоді й знаю, коли мені вперед йти, коли завертати, а салдати радо йдуть до бою, коли бачуть, що я разом з ними на поли боротьби й смерти“. І тому завзято стоїть в часі шрапнелевого огню на позиції, аж до кінця бою. „Він дає щастє“ — кажуть козаки. „А де Павлов постоїть коло батерії, там ні одному артилеристови нічого не станеть ся; а звідки піде — падуть трупи“. Батальони є горді з того, що стоять під його проводом.

Від самого початку війни він на поли боротьби. Як дивізіонер проводив боям коло Городка (на схід від Гусятина), опісля був коло Сатанова, Чорткова, Бучача, Монастириск, Галича, Миколаєва над Дністром, коло Любіня великого (на захід від Городка), Самбора, Старого Міста, Ужока, Підбужа. З того часу він головним командантом. Він каже: сила російського війська лежить у постійній свідомости поодинокого салдата, коли він знає нетілки касарняну службу, яку відбув в часі мира, але також те, що наказує цар в часі війни, та що жадає від жовніра війна з її важкими трудами й небезпекою.

Нераз споводає ґенерал про двох угорських гузарів, котрих зловлено з початком війни в бою під Сатановом. Ґенерал питає їх, як могли вони

Густав Фрайтаґ (Freytag), син лікаря з Крайцбурґу, місточка положеного на пруськім Шлеску. Славний Ляхман і Гофман фон Фолерслебен скріпили любов до рідної історії і минувшини в молодім студенті, що на університеті віддав ся студиям ґерманїстики, котрі то власне студиї стали ся в пізнїйшім віцї основою його літературної творчости. По кількох лїтах дїяльности, як доцент нїмецької лїтератури в Вроцлавськім унїверситетї звернув ся він на поле публіцистики. В роках 1858—1870 кермував видавництвом „Grenzboten“ в Липську, та випускав в світ свої літературні твори. Театр і драматична література були для нього інтересним проблемом і тут, поминувши його давнїйші проби на поли драматичної дїяльности, треба згадати в першій мірі комедию „Die Journalisten“ (1854). Духове і політичне сучасне житє представлене в нїй з гумором в живий і невимушений спосіб а характери осіб, виведені без нїякої партійної тенденції притягали публику до сцени. Ще й тепер стоїть вона в репертуарі нїмецьких сцен. В траґедії з житя стариинних Римлян „Die Falier“ (1859) хотів Фрайтаґ дати образ клясичної драми. На тій основі розвів він широко теорию драми в славнім критичнім творі „Die Technik des Dramas“ (1863), де обговорив суть драматичної штуки і подав розбір ріжних клясичних драм.

Справдїшний образ житя-бутя нїмецького народу дає роман „Soll und Haben“ (1855). Головна акція відбуваєть ся у Вроцлаві, де бачимо нїмецький нарід при його щоденній роботі. І в сьому романі брак всякої партійної тенденції, лише змагане представити безпристрастно характери дїєвих осіб та дати образ сучасних відносин. Сама акція, введене тут як вислід соціяльних контрастів, притягала незвичайно читачів, а твір сей переложено також і на наші европейські мови. На представленю соціяльних контрастів полягає також роман „Die verlorene Handschrift“ (1864), де в противенстві до змальованого типу нїмецького ученого поглубленого в своїх студиях бачимо марний блеск малого князївського двора.

Замилованє до рідної бувальщини та доклади студиї на тім полі спонукали Фрайтаґа подати своїм землякам образки з житя і буту народу, але образи взяті з дійсного житя і основані на історичних жерелах і матеріялах. Зробив він се в своїх „Bilder aus der deutschen Vergangenheit“, 4-томовім романі (1859—1862), де зобразив народню душу. Та вже чи не найзначнїйшим його твором є культурно-історичний роман в 6-ох частях „Die Ahnen“ (1872—1880), де змальована історія нїмецького народу від часів мандрівки народів в ріжних сценах незвичайно живо і інтересно аж по 1848 рік. Постать Інґа, королевича Вандалів з часів Юліяна Відступника, його житє і смерть, починає ряд історичних образів. Не лише воєнні пригоди, але і яви з культурного житя, як початки християнства у ґерманських народів, описи звичаїв Словян і Герман, малюнки з монастирського житя 11-го столїтя, душевні переживаня героїв роману, події з часів хрестоносних походів, вплив гуманізму і реформації та погубні наслїдки 30-лїтної війни, переходять злучені в цїлість одні за другими. Типи лїкаря, що боровся в визвольних війнах, та журналїста, учасника революції 1848 року, закінчують послїдним романом „Aus einer kleinen Stadt“, сей величезний твір, в котрім справдї нарід нїмецький бачить своїх предків.

Душею і тїлом патріот, належав Фрайтаґ в рр. 1867—1870 до північно-нїмецької державної ради як заступник міста Ерфурт, а похід проти Франції відбув в головній кватирі нїмецького престоло-наслідника. В пізнїйшім віцї усунув ся від публичного житя і жив зимою спершу в Липську, опісля в Вісбаденї, а лїтом на своїй посїлости біля Готи, зазначений відзначень зі сторони нїмецьких пануючих, а почестий від земляків.

Значінє Фрайтаґа для нїмецької лїтератури безумовно велике. Справдїшний представник поетичного реалізму змалював він своїм землякам в невимушений спосіб їх власне житє і як історик представляв типи безпристрастно, „sine ira studio“, далекий від всякої тенденції. Поступоване героїв у своїх творах мотивував їх характерами, причім головно вмів представляти контрасти в характерах, і тому то типи у нього є зрозумілї. Мова Фрайтаґа чиста і нема у нїй слїду неприродности. Дадтого стали його писаня любимою лектурою нїмецького народу і то не лише в 70—80-х роках, часах, коли публика шукала залюбки захисту в лектурі славної бувальщини, читаючи „Die Ahnen“, але будуть нею завсїгди, головно задля культурно-історичного змісту і приступної форми.

Д-р І—ч

відважити ся аж до московських окопів прийти, та дротяні перепони атакувати?

На те відповів один: „Га, ми ж не знали, що поза кольчастим дротом ваші окопи“...

А другий, перебиваючи йому й каже: „Як вже витягну шаблюку тай йду до приступу, тоді не питаю богато, де вона зупинить ся?!“...

Отсих гузарів ставить генерал в одно своїм козакам, як примір гідний наслїдуваня.

Я згадував попередно, що саме ґенерал Павлов відослав нашого одноріччника-інжінера до нас. Очевидно ґенерал не знав, що Український — австрійський жовнїр. Він попрощав його словами: „Уважайте лишень, шоб яка ворожа стежа не злетїла вам на плечи!“

На те Український відповів: „Я нїколи не бою ся“.

— Видно се по вас — молодий чоловіче — відозвав ся задумчиво Павлов і глядів довго за ним...

...Все те оповідав менї в поїздї у Яблоницькому провалї — чоловік, що був між козаками.

* * *

Вчера надано йому високе відзначене начальної військової команди.

Світова війна.

В східній Галичинї.

З пресової кватири пишуть до „Neue Freie Presse“:

В лїсистах Карпатах поступали також вчера наші війська так над Білим Черемошем на схід від Яблониці, як також в области яблоницького провалу коло Ворохти у підніжа Маґури. Полонили тут понад 1000 людий. За те на полудне від Днїстра вчера по попереднім страшнім приготованю артилєрії попереднїх днів прийшло до наступів піхоти. Російські наступи відбувались на просторі 35 км. від зелїзниці Коломия—Станиславів аж до великого коліна Днїстра коло Нижнева. Росиянам удалось наслїдком переваги вдерти ся коло Огинії в наші перші лїнії. Та напір на другу лїнїю удалось нашим хоробрим полкам здержати. Росиян відкинено, більше як 1000 жовнїрів приведено як бранців.

Також коло Товмача удалось перевважаючим силам відперти нїмецькі лїнії на захід від Товмача.

В долинї Прута на південний захід від Делятина відкинули війська Кевеса сильні російські сили так, як і попередних днів.

В північно-східній Галичинї відбувались вчера бої лиш на правім крилї над Серетом. По кількаднєвних боях на просторі Вертелки відкинено Росиян на правий беріг Серету, причім полонено ще 700 людий. Дальше на півнїч, коло самих Залозець, при спливі Серету і Ґраберки, наступив по боях попередних днів зглядний супокій.

З боїв на заходї.

„Berliner Localanzeiger“ подає, що Тіомон находив ся хвилево в руках Французів. Обсадили вони однак лиш купу руїн, бо про якісь укріпленя і бесїди не може буди від часу, як ми його по знаменитім приготованю артилєрії взяли. — Справа стоїть так:

В ночи з 3. на 4. см. взяли Тіомон Французи. О 4. год перед пол. викинено Французів назад, але вже 5. серпня перед полуднем знову його взяли. Бої шалїють там дальше.

Як Французи також твердять, що заняли високо положене Флєрі, то минають ся з правдою. Флєрі находить ся саме в наших руках, з виїмком кількох домів на полудневім краю села, в котрих до сеї пори могли удержати ся.

Дня 8. серпня розпочалась знов страшна стріляниина і наступи наших військ на французькі становиська від Флєрі аж на північ від Тіомон. Вправдї здовж дороги до Флєрі і в самім Флєрі спинено наші наступи, але по завзятій борбі удалось нам вкінци стануть знов в форті Тіомон. Бої тривають дальше.

Кореспондент „Italia“ доносить: Велика офензива на західнім фронтї перемінює ся поволи в ряд льокальних боїв. Вину сего не носить хоробра французсько-анґлїйська армія, але радше непредвиджений опір і події на противній стороні.

„Secolo“ довідуєсь з Франції, що в відтинку, на якім Антанта провадить офензиву, находить ся тепер 122 дивізії. Як на кожду дивізию почислимо лиш по 12.000 людий, то дасть нам 1,464.000 людий. До сего приходить ще артилєрія, кавалєрія і технїчні війська, так що цїле вновисить півтора міліона, як що не перевисшають сего числа.

Швайцарські дневники доносять, що італійський президент міністрів Боселї був у головній кватирі у Кадорни і одержав запевнене, що небавком 60.000 італійського війська, т. є. два корпуси армії відійде під Верден, як підмога від союзника для Франції.

В страшних боях над Сомою — пише „Localanzeiger“ — зискали Анґлїйцї один успіх. Вправдї не зайшли далеко, але підпалили місто Перона. Від 6. см. стоїть старе місто в огни. Вже перед кількома днями знищили пукаючі ґранати цїнний музей разом зі всіми річами. Гарний костел St. Jean і старий ратуш тяжко ушкоджені.

Наслїдки наїзду цепелїнів.

ЛЬОНДОН. (Ткб.). Донесенє Бюра Райтера: Ворожі воздушні кораблї відвідали нинї рано східне анґлїйське побереже і шкоцьке південно-східне побереже. Воздушні кораблї не удали ся на захід в глубину краю. Кинули відповідне число бомб.

В ріжних місцевостях відігнано їх огнем охоронних гармат. Забито три женщинї і одну дитину, 14 осіб ранено. Значнїйшої військової шкоди нема.

БЕРЛІН. (Ткб.) Урядово: Наслїдки послїдного наїзду воздушних кораблїв на Анґлїю: Зауважено в зелїзних фабриках і в фабриках бензолю в Middelsbereugh дуже сильні вибухи і великі пожари. Стверджено рівнож дуже добре дїланє розсаджуючих і запалюючих бомб в портових уряджениях в Hull і Hartlepeel, як також в доках на Гупе. Осягнено рівнож дуже сильне дїлане бомб в промислових заведенях коло Whithy і зелїзничих уряджениях коло Kiaga Lynu. Всї воздушні кораблї вернули цїло мимо нагальної акції, яку проти них розвинули рефректори, охоронні батерії і оружні морські сили.

Становиськo Румунії.

СОФІЯ. „Мір“ стверджує, що становиско Румунії є все ще вичікуюче невтральне, але зазначує, що не є воно вислідом невобовязаности Румунів. Румуни взяли участь в болгарській борбі о свободу і доказали, що під зглядом військових прикмет стоять висше від Італійців. Румуни одначе є спритними дипльоматами і не хочуть непотрібно поносити жертв. Зі здійсненєм своєї цїли народного зєдинення можуть почекати, бо семигородським їх братам не грозить небезпека винародовленя. Румунія числить на заплату за свою невтральність.

БУКАРЕШТ. Оноді прибув з Німеччини до Румунії сотний з ряду поїзд. Від мая 1916 р. перевезено вже 50.000 тон товарів, ще 100.000 є на поготові. Зорґанізовано вже рух поїздів з Реґенсбурґа Дунаєм до Ґалацу. Надходячі з горішнього Шлеска товари переладовує ся в Відни до висилки кораблями Дунаєм.

Букарештенський „Steagul“ пише, що мимо всїх алярмуючих вістий, які розсївають букарештенські русофільські письма, болгарсько-румунські відносини постійно поправляють ся.

Румунське збіже для осередних держав.

БУКАРЕШТ. (Ткб.). Головний румунський вивозовий комітет під проводом міністра рільництва Константінеску умовив ся з представителями центральних держав що до продажі броварного ячменю і гороху зі сьогорічного збору, а іменно по цїні 4.500 лев за ваґон ячменю, а 5.600 лев за ваґон гороху. До розпорядимости є більше-менше 2.000 ваґонів гороху, а 6.000 ваґонів броварняного ячменю.

Болгарське звідомлене.

СОФІЯ. (Ткб.). Звідомлене ґенерального штабу з 8. с. м. Щоденно ведуть ся більші або менші гарматні бої. Наші постерунки, висунені на північ від села Лумниця, пішли трохи вперід. Стежа наша вдерла ся до села, вигнала звідси тамошній ворожий постерунок і по переведеню поручених вивідів, вернула на своє місце. Понесла вона лиш малі втрати, хоч сильно остріловала її ворожа артилєрія.

Нові постанови о зужиткованю збіжа і витворів млива на прокормлюванє домашних звірят.

Вістник законів державних виданий д. 18. липня 1916 р. приніс новий мінїстеріяльний розпорядок о зужиткованю збіжа і витворів млива на пашу, датований днем 15. липня 1916. Взд. 220. Розпорядок сей по части доповнює, по части зміняє такийже розпорядок з дня 21. липня 1915. Взд. ч. 203. З огляду на се. що цісарський розпорядок з дня 11. червня 1911. Взд. ч. 176, поширює державне занятє на просо, вику, сумішки збіж зі струковими плодами, а також на кукурудзяні качани, находимо в повисшім мін. розп. постанови що до спасаня тихже плодів. На прокормлюванє домашних звірят вільно уживати і в тій цїли свобідно молоти (дерти):

1) Послїд. Як послїд можна уважати лиш 5% відпадів зі всього вимолоченого і вичищеного (перевяного) збіжа.

2) Овес. Що до скормлюваня його задержано з огляду на велике запотребованє вівса через Армію на дальше дотеперішні постанови, а іменно: Господарям удержуючим конї дозволено для кождого коня сипати денно 1 клґр. вівса (частого, мішаного зі сїчкою чи толоченого).

3) Кукурудзу.

4) Просо. Що до кукурудзи і проса, то з огляду на ріжнородність услівий їх управи і спотребовуванє в ріжних околицях монархії, близші постанови про їх зужиткову ванє видасть з окрема кожда краєва полїтична власть.

5) Ячмінь. До свобідного скормленя може рільник ужити лиш $^1/_4$ сеї решти своїх запасів, яка полишить ся по потрученю зерна на засїв. Послїдний ячмінь вчисляє ся до загалу запасів.

6) Вику. Зі всеї зібраної вики могуть рільники полишити на насїнє і на пашу для свойого товару $^2/_3$.

7) Сумішки збіж зі струковими плодами)пашні мішанки) могуть рільники свобідно спасати, зважаючи однак на полишенє догідної скількости на насїнє і на пашу для свого товару $^2/_3$. Штучне творенє мішанок (через примішку струкових плодів до збіжа) заборонене. Хто заборонї сїй не повинує ся, наражує ся на сконфіскованє штучно зладженої мішанки на річ держави.

8) Облусканї кукурузяні качани, які дотепер звичайно уживало ся на паливо або погнїй мусять бути від тепер скормлювані, з огляду на їх пашну вартість. На иншу цїль як на пашу качанів ужити не вільно. Єсли господар не зужив висше признаних йому на скормленє запасів у власнім господарстві, мусить решту їх продати Воєнному Заведеню для обороту збіжем. В той спосіб набутє збіже і пашу передасть Заведенє се Централї для паш. Кромі сього має Воєнне Заведенє для обороту збіжем передавати Централї для паш 15 прц. з закупленого кождого місяця вівса, 10 прц. з закупленого кождого місяця пашного ячменю, 10 прц з закупленого кождого місяця кукурузи (кукурузяних качанів, пашного ячменю) 10 прц. проса. Позисканими в той спосіб запасами послїду вівса, кукурузи, кукурузяних качанів, пашного ячменю, вики, проса і пашних сумішок диспонує Централя для паш після вказівок мін. рільництва. Мін. рільн. розділить повисші запаси паш на поодинокі краї залежно від стану чисельного їх худоби. В міру запасів приділювати ся буде частину їх на кормленє бугаїв (чи то приватно держаних, чи удержуваних громадою) і приватних ліценціонованих жеребцїв. Запаси зібрані в повисший спосіб Централею паш служи-муть до безперервного і рівного заосмотреня в пашу посїдачів худоби, особливо єсли вони самі паші не продукують. Практичного значіня наберуть однак повисші постанови аж тодї, коли закуплені вже будуть достаточні скількости паш з нового збору, так що на приділюванє паші через Централю можна буде числити найскорше з початком жовтня.

Що до ґрису, то ґрис відпадаючий при меленю збіжа прислугуючою господарям на виживленє їх та їх родин, в цїлости належить ся господарям і може бути скормлений в їх господарстві. Так званий обовязково належний вже ґрис, се є половина відпадів при меленю збіжа проданого Воєнному Заведеню для обороту збіжем і на дальше належить до продаючих господарів. Мають вони при продажі збіжа подбати о се, щоби комісіонер виставив їм посвідку управненя до побору обовязково належного ґрису. В посвідцї сїй має бути належна скількість ґрису докладно подана в кільоґрамах. На основі посвідки видасть Централя для паш (зглядно її філїя) диспозицію побору ґрису, яка важна є на час трьох тижнїв.

Ґрис непобраний в тім часї стає вільним значить господар тратить право домагати ся видачі „обовязково належного“ ґрису. Грис сей остає до вільної диспозиції Централї. Приватний свобідний оборот збіжем і плодами, о яких говорить висше зреферований мінїст. розп., є недопустимий, тому рільники могуть плоди сї продавати виключно лиш Воєнному Заведеню для обороту збіжем а купувати (зглядно що-до ґрису купувати і продавати) лиш через Централю для паш. — Кр. Тов. господ. „Сїльський Господар“ у Львові.

З ДНЯ.

Львів і війна.

(с) І знов нові картини навіяла війна перед очи нашого міста.

Від трьох днів пересувають ся улицями довгі, безконечно сумні хороводи мужицьких возів. Мала шкапа, рідше двох конят, довгий хлопський віз, на ньому згорблений старичок, жінка, діти, якесь лахмітє — за возом втомлена дорогою корова — ось і все богацтво, що зберегло ся у нашого селянина після дволїтної бурі.

І прийшла знов чорна година; казали їхати з села... Филювали буйні лани, полискували золотом полукіпки жита — все давало надію, що буде чим перезимувати...

Одна лиш жура стояла над хатою мов чорна хмара: Іван пішов на війну, два рази писав з італїйського фронту, а потому й слїд по нім загинув...

Перед неділею стало до села наближатись витє бурі. Виїхали досвіта; по довгій дорозї добились до Львова, тут відпочинуть на подвірю в касарні, а завтра поїдуть далеко...

Гей, смутку мій смутку! Там за ними остало осиротїле село, филюють буйні лани, золотом полискують стерні, сумує церков, плачуть цвинтарні берези — а вони завтра їдуть в чужі землї, поміж чужі люди...

І най сходять ся різьбарі з цїлого світа і виковують ту картину з найшляхотнїйшого каменя. На різьбі не треба буде підпису. Імя її буде: Біль...

Новинки

— **Іменованя серед стрільців** Приказом начальної команди армії з дня 8. липня с. р. іменовано дра Івана Сіяка четарем, а Осипа Коса, Дорошенка, Степана Глушка, Осипа Телїщака і Івана Жилу хорунжими.

— **Відзначенє Українця.** Полевий курат о. Тома Ткачук, зістав відзначений „духовним Хрестом заслуги II. кляси“, на біло-червоній стяжцї „Piis meritis“ за совісну і повну посвяти працю в полї.

— **Чеський посол в Петроградї.** Чеський посол Діріх приїхав до Петрограду та був на авдієнції у мінїстра заграничних справ, з яким відбув довшу конференцію.

— **Південно-словянська енцикльопедія.** Загребська південно-словянська академія рішила в наблисшім часї приступити до видавництва, яке буде містити всї дані, що відносять ся до культури південних Словян. Перші випуски будуть присвячені Хорватам.

— **В справі увільненя ополченців від військової служби.** З нагоди конкретного факту повідомило мінїстерство краєвої оборони власти, що вони не мають права в случаях, в яких реклямованих покликує ся спеціяльним візванєм до військової служби, давати дозвіл на вичікуванє рішеня в цивільному станї.

— **Божевільний жовнїр в цукорнї.** Оногдї увійшов до надворної цукорнї жовнїр, скинув з себе одіж і серед крику „не піддам ся“ вибив шиби та знищив урядженє цукорнї. Божевільним заопікувалась полїція.

— **Сполошені конї.** Вчера надлетїли Сикстуською улицею сполошені конї. Небезпека була тим більша, що на возї не було візника, та що конї наближались в найбільше оживлену часть міста — на улицю Карла Людвика. Притомности пільного жандарма, який вскочив до воза та вхопив за віжки треба завдячувати, що не прийшло до катастрофи.

— **Великий страйк в Америцї.** В Новім Йорку заносить ся на великий страйк робітників, які жадають 8 годинного часу працї та підвисшеня платнї о 50 проц. В справу вмішав ся президент републики. Коли йому не вдасть ся помирити обі сторони, вибухне страйк, до якого приступить більше, чим пів міліона робітників.

— **Цїна хлїба у Львові.** З днем 11. серпня обнижуєть ся цїну хлїба у Львові на 68 сот. за бохонець ваги 1260 ґр., а на 54 сот. за хлїб ваги 980 ґр.

— **Стараня в справі увільненя посла Малика.** П. Малик, який в Перемишлї дістав ся в неволю, перебуває під сю пору в Красноярську. Жінка посла звернулась до президента палати послів дра Сильвестра, щоб він поробив заходи о увільненє посла. Мінїстерство заграничних справ заявило однак, що ледви чи вдасть ся увільнити посла в дорозї обміни.

— **Муштарда по обідї.** Праський краєвий суд карний зарядив конфіскату брошури звісного польского москвофіла Романа Дмовського п. з. „Німеччина, Росія і Польща“, що вийшла в Празї в р. 1908.

— **„Berliner Tageblatt“ виходить дальше.** „Berl. Tagebl.“ який військові власти у друге застановили у видавництві, почав дня 8. с. м. після однотижневої перерви знов виходити.

— **Фільольоґічна школа в Холмі.** Дня 1. серпня 1915 р. здобули союзні війська Холм, а вже 26. вересня отворено там польську фільольоґічну школу поки що з 4 клясами, так як на висші рокл не було кандидатів. Горожанський комітет, який заопікував ся сею школою, підписав заяву, що буде вести школу в дусї католицькім, патріотичнім і приязнім для осередних держав. Сю школу покінчило сего року 172 учеників, 23 виступило. Після віроісповіданя було католицьких дітий 148, жидів 21, православного 2, та 2 протестантського.

На стрийськім кладовищи.

В памятнім серпни 1914. запрошувала мене сестра іменем родини до Стрия на час воєнної бурі.

„Стрий буде один великий шпиталь, хоронений Червоним Хрестом“ писала вона. „Стрий захоронить від куль Червоний Хрест, коли вже Днїстер ворога не здержить (бо ворог мав конче прийти від півночи, та як на злість прийшов він другою дорогою), тож тут буде найбезпечнїйше“.

Та на який глум се все обернулось. Не минув місяць, а вже безпечні і певні стрияни вибирали ся в незвісну дорогу, а незабаром Стрий гостив у себе небажаних гостий. І не він одинокий. Та на тім не кінець. Проти всякого сподіваня наших домашних стратеґів став Стрий тереном завзятих боїв, котрі не минули і самого міста, а памятка по них 120 спалених хат на передмістю: долїшні Лани о 10 хвиль ходу від ринку, та слїди стрілів на церкві, костелї і численних будинках в самій серединї міста.

Родичі, що пережили весь страшний час в Стрию, не хотячи покинути міста, в котрім родились і зросли, оповідали менї, що через подвірє дому в самій серединї міста положеного, треба було в час битви з осторожностию перекрадатись, щоби під кулї не попасти.

Та з часом доми відбудує ся, діри залатають і Стрий може стане красший, так як по памятнім огни 1886 р. Тривкою памяткою по війнї останутъ могили, а є їх тут велика сила. Новий цвинтар у великій части ними заповнений. Повстала нова дїльниця того міста померших, а треба сказати, гарна частина.

Вхід до неї попереджений великим цвітником, який міг би красувати ся в першоряднім парку, далї прегарний в своїй простотї портик з двома високими колюмнами. Саме місто померших уладжене взірцево; могила в могилу, чи вона хоронить рядовика чи офіцира, нашого, чи ворога, обложена муравою, засаджена цвітами, прикрашена хрестом (наші одно-, ворожі трираменним) з іменами погибших чи померших через війну. Яких тут імен не найти: українські, німецькі, московські, мадярські, татарські — справжнїй Вавилон!

На дві могили звернув я особливу увагу. Одна летуна, як то здалека хрест з пропелера зладжений показує, та не йно тим вона замітна, а і особою того, що в ній спочиває. Як напись показує, ляг тут вічним сном Німець, фельдвебель і офіцирський аспірант, доброволець „беобахтер“, в цивілю др. Струве, професор рільничої академії в Берлїнї, ур. 1864 р. І той не пожалів свого житя; пезну і спокійну катедру проміняв на місце на лїтаку і найшов там траґічний кінець. Як оповідав минї очевидець, Німка-кольоністка, погиб він таки недалеко місця, де тепер спочиває, а погиб страшною смертию. Прийшло до борби лїтака німецького з ворожим. Сему вдало ся піднестись понад німецький, дав ся чути сильний гук і німецький лїтак став нагло спадати, та перед ним випав чи вискочив нещасний „беобахтер“, щоби найти смерть на місци. — Се оповіданє дало нагоду

другії Німці до замітки, що тільки Німців гине за Галичину.

На жаль не вперше і не лиш від простої жінки довело ся мені почути таку увагу. Висказували її богато поважнійші уста

Усі вони забувають, чи не хотять тямити, кілько то наших Іванів, Гриців і як вони не називають ся, одні як жовніри, то як цивільні форшпани, спочивають на далеких цвинтарах чужих їм земель.

Чи зрозуміють коли народи Австрії, що всі вони рівновартні і що кров кождого з них однаково цінна?

На стрийськім цвинтарі наших богато. Тут і дорога нам могила того, що вів наш театр на новий ясний шлях, могила Романа Сірецького, який спочиває під чужим іменем ляйтнанта Романа „Селецкого“.

Найшли його мертве тіло дня 22. X. 1914. наші дівчата на Ланах, зразу пізнали героя, котрого знали і полюбили за час гостини нашого театру в Стрию, прибрали та поховали. Та не вони ставили хреста, одначе ствердили понад усякий сумнів, що він там лежить, тож час було вже справити ошибку. Кладемо се на серце стрийській громаді. (К).

Оповістки.

Пятниця, дня 11. серпня 1916.

Нині: 11. серпня гр.-кат. Калиника, римо-кат. Зузанни.

Завтра: 12. серпня гр.-кат. Сили Ап., римо-кат. Кляри.

Послідні вісти.

З головної австрійської кватири.

З дня 10. серпня 1916.

На російськім фронті.

Фронт архикнязя Карла:

На височинах на полудне від Жабя відкинули австро-угорські війська російський наступ з тяжкими втратами для ворога. З армією ґен. Кевеса вступив противник вчера лиш в области Делятина в острійшу боєву діяльність.

На північ від Нижнева наступали Росіяни знов на дармо. Їх відперто всюди, в многих місцях в борбі з близька.

На полудне від Залізців розгорілись від вишішного рана нові борби.

На захід і північний захід від Луцька заховував ся ворог після тяжких невдач дня 8. с. м. спокійнійше. Натомість на північ зелізниці ведучої з Сернів до Ковлів гнав він знов свої маси днем і ночю до атаку через Стоход. Його наступаючі кольонни заломились по найбільшій части вже перед перешкодами. Вони понесли тяжкі невдачі. Втрати Росіян є знов дуже великі.

На італійськім фронті.

Відповідно до положеня, яке слідувало з очищеня примістка ґорицького, покинули ми місто та після крівавого відпертя нових італійських наступів на високорівні Добердо перевели ми потрібне спростоване наших становиськ без перешкоди зі сторони ворога. В тій области наші війська в послідних днях полонили 4.100 Італійців. При входї ворога до примістка не можна було вже забрати наших 5 гармат.

Найбільші зусиля Італійців були звернені вчера на відтинок Пляви. Після 12 годинного масового огня артилерії, ворожа піхота атакувала Заґору 4 рази, а область на схід від Пляви 3 рази. Всі ті приступи розбились о сильний опір наших військ, серед яких знов виріжнились відділи полків ч. 52 і 22.

На тирольськім фронті кілька проб атаків ворога в Дольомітах і три атаки на наші становиська в области Пасубіо остались без успіху.

На балканськім фронті.

Положене незмінене.

Заступник шефа Генерального Штабу: фельдмаршалок-поручник Ф. Гефер

З головної німецької кватири.

На західнім фронті.

Борби артилерії між потоком Анкр і рікою Сом ведуть ся дальше з великим напруженєм. Наміри Анґлійців атакувати коло Bazentin le Petit ударемнено огнем. Число неранених Анґлійців, які від 8 с. м. ми полонили побільшилось на 13 офіцирів і 500 жовнірів. Між Maurepas і рікою Сом вечером і в ночи зломано 8 нагальних французьких атаків. На право від Мози окрім малих боїв на ручні ґранати не зголошено нині діяльности піхоти. В воздушнім бою і оборонним огнем стручено 2 ворожі самолети на полудне від Байом, а по одній на полудне від Ліль коло Лен і Зарбурґа в Льотаринґії.

На східнім фронті.

Фронт Гінденбурґа:

На полудне від Сморґоня значна огнева та стежа діяньність. Кількаразові російські атаки коло Дубчич, над Стоходом коло Лубешева—Бережниць, коло Смоляр—Заріча і коло Вітенця відперто кріваво. Коло Заріча в протинаступах полонили ми 2 офіцирів і 340 жовнірів. Виправи менших ворожих відділів і проба заскоченя нас в луці Стоходу на схід від Ковлів осталась без успіху. На полудне від Залізців нині рано розпочались нові бої.

Фронт Архикнязя Карла.

Коло Велеснева і на полудневий схід від тої місцевости відперто сильні атаки Росіян по части скорим протинаступом. Там і на полудне від Дністра після пляну зайнято по думці приказів нові становиска.

На балканськім фронті.

Нічо важного.

Начальна управа армії

Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

Оголошеня.

При полагоджуваню закупна просимо покликувати ся на „Українське Слово“.

Видає і відвічає за ред.: Д-р [illegible] Голубович. Друкарня А. Гольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19.